

АНАЛІЗ ЯВИЩА ПОСТПРАВДИ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Марцинюк Є. Н.

студентка III курсу

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

У сучасних реаліях вивчення такого явища, як «постправда» набуває особливої важливості, зокрема через постійний інформаційний тиск, який пов'язаний з повномасштабним вторгненням в Україну, й на фоні цього іншими внутрішньополітичними процесами. Маніпуляція фактами, дезінформація, інші емоційні наративи нині часто зустрічаються, й дійсно це потужні інструменти для впливу на громадську думку. У такому складному середовищі, громадянам важко відрізнити правду від маніпуляцій, що, як мінімум породжує особистісні конфлікти, а як максимум підриває довіру до державних інститутів та сприяє дестабілізації громадян.

Мабуть, кожен з нас зустрічався з постправдою, хоча не кожен з нас розумів, що потрапив у таку інформаційну пастку. Одним з найяскравіших прикладів посpravди є продукція, що «допоможе» при будь-якій хворобі або знизить вагу тіла, хоча наукових підтверджень цьому немає й ймовірно, на підсвідомому рівні, суспільство це розуміє, однак одночасно починає вірити у це чи навіть купувати таку продукцію, адже хоче швидко вирішити власні проблеми. Всупереч тому, що скажуть науковці чи лікарі, люди все одно будуть вірити у дію «чудопігулки», адже вони на емоційному рівні вже прив'язались до неї чи до її «чудодії».

З огляду на дану ситуацію, саме у цьому полягає сутність постправди: емоційне бажання й власні переконання переважають над доказовими чи науковими фактами. Постправда грає на таких емоціях, змушуючи людей ігнорувати факти задля віри в те, що їм самим хочеться бачити або чути.

Нині, як ніколи важливо розрізнити «емоцію», бажання відчутти цю «емоцію» та реальність. Українці часто стикалися з постправдою ще до повномасштабного вторгнення, як зі сторони викривлення трактування подій, так і до абсолютного абсурду «фашисти в Києві» під час подій Революції Гідності, такий початок згодом став інструментом для

маніпуляції з російського боку. Вже під час повномасштабного вторгнення, постправа стала невід'ємною частиною інформаційної війни. Варто лише згадати «біологічні лабораторії США» на території України [1], наротив про «бандерівців» незважаючи на відсутність будь-яких доказів цих тверджень знаходились частки населення, які частково або повністю вірили їм [2]. Звісно, такі кампанії були спрямовані на виділення агресора як «визволителя від США», а Україну як «загрозу». Для тих, хто довіряє Інтернету та не перевіряє гучні заголовки на правдивість, наротив справді працював й більше того – підсилював емоційну напругу й виправдовував агресію в очах певної частини суспільства, що є класичним прикладом постправди у дії.

Постправа є потужним інструментом маніпуляції громадською думкою та емоціями, особливо в умовах війни. На основі цього з'являється декілька проблематик, як-от: емоції та персональні переконання переважають над фактами, російська дезінформація у спотворенні реальності, складність для громадян відрізнити правду від постправди. Найбільшою проблемою, на нашу думку, є третя проблема. Ця проблема має насправді глибоке коріння, адже сучасні технології та доступ до багатьох баз інформації дозволяє створювати переконливі фейки, які грають на емоціях людей.

Найкращим вирішенням даної проблеми є однозначно підвищення медіаграмотності серед населення, що допоможе навчити суспільство критично ставитися до інформації та розрізнити маніпуляції. Як би дивно не звучало та потрібно навчити українців «фільтрувати інформацію». Важливо не лише подавати суху теорію, але й дати можливість практично попрактикуватися, наприклад в формі інтерактиву, на основі гри, за допомогою чат-боту. Важливо також збільшити кількість незалежних платформ з правдивою інформацією або створити одну платформу, де буде зібрано список достовірної інформації, проте навіть це не стане швидкою запорукою успіху, адже навіть на важливих сторінках чи платформах бувають кібератаки або створення схожих фейкових платформ, тож варто ще й посилити роботу з інформаційною безпекою на державному рівні. У світі, де інформація дуже швидко розповсюджується через соціальні мережі стає дуже складно критично оцінювати джерела та зміст повідомлень, тому громадянам дійсно варто провести інформаційно-наукову кампанію з поясненням даного явища. Тож, освіта дійсно формує наші навички та знання, крім того допомагає критично та розумно мислити, навіть у такому складному середовищі.

Отже, осмислення сучасних викликів, з якими стикається суспільство в умовах політичної нестабільності та інформаційної війни,

залежить від феномену постправди в українському контексті. Побудована на емоційних наративах і маніпуляціях, постправа спотворює реальність і підриває довіру до державних та місцевих органів, ускладнюючи здатність громадян відрізнити правду від маніпуляцій.

Вирішення цієї проблеми потребує підвищення медіаграмотності, створення незалежних ресурсів перевірки фактів та покращення інформаційної безпеки. Багатогранна стратегія, яка включає освітні ініціативи та боротьбу з дезінформацією, є важливою для того, щоб українці могли критично оцінювати інформацію. Такий підхід забезпечить стабільність і просування демократичних цінностей в Україні.

Література

1. ФЕЙК: Біолабораторії США в Україні – це воєнні об'єкти НАТО. *VoxUkraine* | «Вокс Україна». URL: <https://voxukraine.org/fejk-biolaboratoriyi-ssha-v-ukrayini-tse-voeyenni-ob-yekty-nato>

2. Шість найпоширеніших наративів російської пропаганди, які допомагають убивати українців. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3875878-sist-najposirenisih-n>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-443-9-7>

ПОСТПРАВДА ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Тівецька М. О.

студентка I курсу

Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики

Логвіненко К. О.

*асистент кафедри філософської антропології,
філософії культури та культурології*

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Феномен постправди являє собою одну з центральних рис сучасної культурної парадигми та соціальної динаміки, яка суттєво трансформує різні аспекти суспільного буття – від політичної сфери до медіа, мистецьких практик і навіть наукового дискурсу. В епоху швидкого